

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

26 août 2021

PROPOSITION DE LOI

**modifiant le Code judiciaire
en ce qui concerne la détermination
de la quotité insaisissable et incessible
des revenus des justiciables**

(déposée par
Mme Sophie Thémont et consorts)

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

26 augustus 2021

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek,
wat de vaststelling van het niet voor beslag
noch voor overdracht vatbare gedeelte van
de inkomsten van de rechtzoekende betreft**

(ingediend door
mevrouw Sophie Thémont c.s.)

RÉSUMÉ

En matière de détermination de la quotité insaisissable et incessible des revenus des justiciables, la présente proposition de loi souhaite supprimer la différence de traitement qui existe, pour l'heure, entre les revenus professionnels, d'une part, et les revenus issus d'autres activités et de remplacement d'autre part. À cet effet, elle souhaite aligner le régime applicable à la seconde catégorie de revenus à celui applicable aux revenus professionnels.

SAMENVATTING

Aangaande de vaststelling van het niet voor beslag noch voor overdracht vatbare gedeelte van de inkomsten van de rechtzoekende beoogt dit wetsvoorstel komaf te maken met het bestaande verschil in behandeling tussen de beroepsinkomsten, enerzijds, en de inkomsten uit andere activiteiten en vervangingsinkomsten, anderzijds. Daartoe willen de indieners het op die tweede categorie toepasselijke stelsel afstemmen op dat van de beroepsinkomsten.

N-VA	: Nieuw-Vlaamse Alliantie
Ecolo-Groen	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
PS	: Parti Socialiste
VB	: Vlaams Belang
MR	: Mouvement Réformateur
CD&V	: Christen-Democratisch en Vlaams
PVDA-PTB	: Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Open Vld	: Open Vlaamse liberalen en democraten
Vooruit	: Vooruit
cdH	: centre démocrate Humaniste
DéFI	: Démocrate Fédéraliste Indépendant
INDEP-ONAFH	: Indépendant - Onafhankelijk

Abréviations dans la numérotation des publications:		Afkorting bij de numering van de publicaties:	
DOC 55 0000/000	Document de la 55 ^e législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi	DOC 55 0000/000	Parlementair document van de 55 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral	CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV	Compte Rendu Analytique	CRABV	Beknopt Verslag
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)	CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN	Séance plénière	PLEN	Plenum
COM	Réunion de commission	COM	Commissievergadering
MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Le Code judiciaire protège les justiciables en fixant des limites à ce qui peut être saisi sur leurs revenus. Cette protection restreint dans les mêmes conditions la possibilité de céder contractuellement ces revenus.

Ces règles sont contenues dans les articles 1409 et suivants du Code judiciaire. Cette protection consiste en des systèmes progressifs par tranche de revenus. En dessous d'un certain montant, les revenus sont incessibles ou insaisissables. Des pourcentages progressifs s'appliquent sur les tranches de revenus supérieures. Ces pourcentages progressifs indiquent la part de la tranche de revenus qui peut être saisie ou cédée. L'addition des montants obtenus permet de déterminer la quotité saisissable ou cessible. Le Code judiciaire prévoit que cette quotité est réduite d'un montant de 71 euros (montant 2021) par enfant à charge.

Tous les revenus ne se voient toutefois pas appliquer la même progressivité. Le Code judiciaire prévoit deux "barèmes".

Le premier s'applique aux "sommes payées en exécution d'un contrat de louage de travail, d'un contrat d'apprentissage, d'un statut, d'un abonnement ainsi que celles qui sont payées aux personnes qui, autrement qu'en vertu d'un contrat de louage de travail, fournissent contre rémunération des prestations de travail sous l'autorité d'une autre personne, ainsi que le pécule de vacances payé en vertu de la législation relative aux vacances annuelles" (article 1409, § 1^{er}, du Code judiciaire).

Au moment du dépôt de la présente proposition de loi, le "barème" pour ces revenus que l'on pourrait qualifier de "professionnels" est le suivant:

Tranche du revenu mensuel net	Partie saisissable ou cessible
jusqu'à 1 149 euros	rien
de 1 149,01 euros à 1 235 euros	20 % (17,20 euros)
de 1 235, 01 euros à 1 362 euros	30 % (38,10 euros)
de 1 362,01 à 1 490 euros	40 % (51,20 euros)
à partir de 1 409, 01 euros	100 %

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Het Gerechtelijk Wetboek beschermt de rechtzoekenden door het voor beslag vatbare gedeelte van hun inkomsten te begrenzen. Onder diezelfde voorwaarden wordt ook de mogelijkheid beperkt om een deel van die inkomsten bij overeenkomst over te dragen.

De regels ter zake zijn vervat in artikel 1409 en volgende van het Gerechtelijk Wetboek. De bescherming bestaat uit mechanismen met naargelang van de inkomstenschijf oplopende tarieven. Onder een bepaald bedrag zijn de inkomsten niet vatbaar voor beslag of overdracht. Voor hogere inkomstenschijven zijn oplopende percentages van toepassing. Die oplopende percentages geven aan welk gedeelte van de inkomstenschijf in beslag kan worden genomen of kan worden overgedragen. Door de verkregen bedragen bij elkaar op te tellen, kan het voor beslag of overdracht vatbare gedeelte worden vastgesteld. Krachtens het Gerechtelijk Wetboek wordt dat gedeelte verminderd met een bedrag van 71 euro (bedrag 2021) per kind ten laste.

De toegepaste progressiviteit verschilt echter naargelang van het soort inkomsten. Het Gerechtelijk Wetboek voorziet in twee schalen.

De eerste schaal is van toepassing op de "Bedragen uitgekeerd ter uitvoering van een arbeidsovereenkomst, een leerovereenkomst, een statuut, een abonnement, alsmede die welke worden uitgekeerd aan personen die tegen loon onder het gezag van een ander persoon arbeid verrichten buiten een arbeidsovereenkomst, en het vakantiegeld betaald krachtens de wetgeving op de jaarlijkse vakantie" (artikel 1409, § 1, van het Gerechtelijk Wetboek).

Bij de indiening van dit wetsvoorstel ziet de schaal voor deze als "beroepsinkomsten" aan te merken inkomsten eruit als volgt:

Schijf van de maandelijke netto-inkomsten	Voor beslag of overdracht vatbaar gedeelte
tot en met 1 149 euro	niets
van 1 149,01 euro tot en met 1 235 euro	20 % (17,20 euro)
van 1 235,01 euro tot en met 1 362 euro	30 % (38,10 euro)
van 1 362,01 tot en met 1 490 euro	40 % (51,20 euro)
vanaf 1 409,01 euro	100 %

Le second barème s'applique aux revenus issus "d'autres activités" que celles cités ci-dessus (article 1409, § 1^{er} *bis*, du Code judiciaire) et aux revenus "de remplacement" qui sont énumérées à l'article 1410, § 1^{er}, du Code judiciaire. Sont notamment visées les provisions et pensions alimentaires, les allocations de chômage, les indemnités pour incapacité de travail, les indemnités, rentes ou allocation résultant des accidents de travail.

Au moment du dépôt de la présente proposition de loi, le "barème" pour ces revenus "autres activités" et revenus "de remplacement" est le suivant:

Tranche du revenu mensuel net	Partie saisissable ou cessible
jusqu'à 1 149 euros	rien
de 1 149,01 euros à 1 235 euros	20 % (17, 20 euros)
de 1 235,01 euros à 1 490 euros	40 % (102 euros)
à partir de 1 409, 01 euros	100 %

La comparaison des deux barèmes démontre une différence de traitement. Une personne qui touche des revenus "de remplacement" ou pour "autres activités" se voit appliquer un taux de 40 % dès 1235, 01 euros de revenu alors que ce pourcentage est de 30 % pour les personnes qui touchent des revenus "professionnels". Cela peut aboutir à ce qu'une personne touchant des revenus de "remplacement" ou des revenus pour "d'autres activités" fasse l'objet d'une saisie sur ses revenus mensuels de 12 euros supérieurs par rapport au montant qui aurait pu être saisi si ces montants avaient été des montants "professionnels".

Cette différence de traitement pourrait paraître insignifiante.

Tout d'abord, même si c'était le cas, les auteurs de la présente proposition de loi considèrent qu'il conviendrait d'en faire une question de principe. En effet, la quotité insaisissable et incessible constitue un montant qui doit permettre uniquement aux personnes endettées d'assurer leur existence. Il est inacceptable, sur le plan des principes, que cette protection soit différente en fonction de la nature des revenus.

Ensuite, les auteurs de la présente proposition de loi considèrent qu'à ce niveau de revenu, chaque euro compte. Un montant de 12 euros par mois peut revêtir

De tweede schaal geldt voor de inkomsten "uit andere activiteiten" dan die welke hierboven worden beschreven (artikel 1409, § 1 *bis*, van het Gerechtelijk Wetboek), en voor de vervangingsinkomsten die zijn vervat in artikel 1410, § 1, van het Gerechtelijk Wetboek. Meer bepaald worden bedoeld de al dan niet provisionele uitkeringen tot onderhoud, de werkloosheidsuitkeringen, de uitkeringen wegens arbeidsongeschiktheid en de uitkeringen, alsook renten en toelagen die worden betaald krachtens de wetgeving op de vergoeding van schade uit arbeidsongevallen.

Bij de indiening van dit wetsvoorstel ziet de schaal voor deze "andere inkomsten" en vervangingsinkomsten eruit als volgt:

Schijf van de maandelijkse netto-inkomsten	Voor beslag of overdracht vatbaar gedeelte
tot en met 1 149 euro	niets
van 1 149,01 euro tot en met 1 235 euro	20 % (17,20 euro)
van 1 235,01 euro tot en met 1 490 euro	40 % (102 euro)
vanaf 1 409,01 euro	100 %

Een vergelijking van de beide schalen geeft een verschil in behandeling aan. Wie vervangingsinkomsten of inkomsten uit "andere activiteiten" heeft, krijgt vanaf inkomsten van 1 235,01 euro een tarief opgelegd van 40 %, terwijl dat tarief in dezelfde schijf 30 % bedraagt wanneer het om beroepsinkomsten gaat. Als gevolg daarvan kan op de maandinkomsten van iemand met vervangingsinkomsten of inkomsten uit andere activiteiten voor 12 euro méér beslag worden gelegd dan wanneer diezelfde inkomsten uit "beroepsinkomsten" hadden bestaan.

Dat verschil in behandeling lijkt op het eerste gezicht onbeduidend.

Zelfs als dat zo zou zijn, zijn de indieners van mening dat het in dezen om een principeskwestie gaat. Het niet voor beslag noch overdracht vatbare gedeelte is louter bedoeld om de mensen met schulden te voorzien van de nodige bestaansmiddelen. Het is een kwestie van principe dat deze bescherming niet anders mag zijn naargelang van de aard van de inkomsten.

Voorts zijn de indieners van mening dat op dit inkomenspeil elke euro telt. Aangezien een bedrag van 12 euro per maand een groot verschil kan maken, mag

une importance considérable. Il serait donc inexact de prétendre qu'il s'agit d'une différence de traitement insignifiante.

Par conséquent, pour les auteurs de la présente proposition de loi, cette différence de traitement est injustifiable et ils proposent donc d'y mettre fin.

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Article 1^{er}

Cet article n'appelle pas de commentaire.

Art. 2

Cet article supprime le "barème" déterminant la quotité insaisissable pour les revenus "d'autres activités" et les revenus "de remplacement".

Il rend applicable le barème déterminant la quotité insaisissable pour les revenus "professionnels" aux revenus "d'autres activités".

Art. 3

Le renvoi opéré par la disposition insérée par cet article rend le barème déterminant la quotité insaisissable pour les revenus "professionnels" applicable aux revenus "de remplacement".

Sophie THÉMONT (PS)
Chanelle BONAVENTURE (PS)
Jean-Marc DELIZÉE (PS)
Khalil AOUASTI (PS)

dus niet worden beweerd dat het verschil in behandeling verwaarloosbaar is.

De indieners van dit wetsvoorstel zijn dan ook van mening dat dit verschil in behandeling niet te rechtvaardigen is en stellen voor er komaf mee te maken.

TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Art. 2

Dit artikel beoogt de afschaffing van de schaal die bepaalt welk gedeelte van de inkomsten "uit andere activiteiten" en van de vervangingsinkomsten niet voor beslag vatbaar is.

Voorts strekt het ertoe de schaal die ter zake voor de "beroepsinkomsten" geldt, eveneens te doen toepassen op de inkomsten "uit andere activiteiten".

Art. 3

Als gevolg van de verwijzing die door de bij dit artikel ingevoegde bepaling wordt doorgevoerd, wordt de schaal waarbij het niet voor beslag vatbare gedeelte van de "beroepsinkomsten" wordt bepaald, van toepassing verklaard op de vervangingsinkomsten.

PROPOSITION DE LOI**Article 1^{er}**

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

Art. 2

Dans l'article 1409, § 1^{er}*bis*, du Code judiciaire, les modifications suivantes sont apportées:

1° l'alinéa 1^{er} est remplacé par ce qui suit:

“Les revenus d'autres activités que celles visées au § 1^{er} peuvent être cédés ou saisis dans les conditions prévues par le § 1^{er}, alinéas 1 à 3.”;

2° les alinéas 2 et 3 sont abrogés.

Art. 3

Dans l'article 1410, § 1^{er}, alinéa 1^{er}, du Code judiciaire, les mots “§ 1^{er}*bis*” dans la phrase liminaire sont remplacés par les mots “§ 1^{er}”.

2 juin 2021

Sophie THÉMONT (PS)
Chanelle BONAVENTURE (PS)
Jean-Marc DELIZÉE (PS)
Khalil AOUASTI (PS)

WETSVOORSTEL**Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

Art. 2

In artikel 1409, § 1*bis*, van het Gerechtelijk Wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het eerste lid wordt vervangen door wat volgt:

“Inkomsten uit andere activiteiten dan deze bedoeld in § 1, zijn voor beslag of overdracht vatbaar onder de voorwaarden als bedoeld in § 1, eerste tot derde lid.”;

2° het tweede en het derde lid worden opgeheven.

Art. 3

In artikel 1410, § 1, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek worden in de inleidende zin de woorden “§ 1*bis*” vervangen door de woorden “§ 1”.

2 juni 2021